

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Aan de Vaste Commissie van Financiën uit de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
mr. R.F. Berck
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Amsterdam, 22 september 2006

Betreft: NOB-Commentaar op het wetsvoorstel van de leden Depla en De Vries houdende wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 en van enige andere wetten inzake fiscale facilitering banksparen ten behoeve van pensioenopbouw (kamerstuk 30 432).

Geachte leden van de Commissie,

Naar aanleiding van bovengenoemd wetsvoorstel wenst de Orde gaarne de navolgende opmerkingen onder de aandacht van Uw Commissie te brengen.

Algemene opmerkingen

1. In de eerste plaats merkt de Orde op dat de gedachte die aan het wetsvoorstel ten grondslag ligt door de Orde wordt onderschreven. De indruk leeft in brede kring dat de kostenstructuur van lijfrenteproducten ondoorzichtig is en de kosten hoog zijn. Niettemin valt het de Orde op dat in de toelichting bij het wetsvoorstel niet goed duidelijk wordt gemaakt waarom die kostenstructuur door de voorliggende voorstellen wel doorzichtiger wordt en de kosten zouden kunnen dalen. Het enkele argument dat meer concurrentie daartoe zou leiden komt de Orde onvoldoende zwaarwegend voor. Bovendien moet worden bedacht dat er nog maar weinig verzekeraars in deze branche werkzaam zijn die niet tevens (indirecte) bankproducten aanbieden. Daarmee is naar het oordeel van de Orde niet gegeven dat hetgeen de initiatiefnemers voor ogen staat ook daadwerkelijk kan worden gerealiseerd. Een nadere onderbouwing lijkt de Orde dan ook noodzakelijk.

2. De Orde onderkent dat met het wetsvoorstel tevens wordt bereikt dat voor met name zelfstandig ondernemers de ruimte om een toekomstvoorziening tot stand te brengen wordt verruimd. Deze ontwikkeling waardeert de Orde positief. Niettemin zou het naar het oordeel van de Orde wenselijk zijn als het wetsvoorstel in breder verband zou voorzien in gelijker mogelijkheden van werknemers en zelfstandigen om toekomstvoorzieningen tot stand te brengen. Het komt de Orde voor dat met de onderhavige ‘verzekeringsvariant’ die mogelijkheid veel gemakkelijker haalbaar is dan tot op heden het geval is.

3. De Orde verzoekt andermaal aandacht te schenken aan de karakteristieken van het onderhavige product nu in feit een levensverzekeringsproduct (deels) wordt omgezet in een spaarproduct. Hoewel, zoals gezegd de Orde de benadering onderschrijft, meent de Orde wel dat onvoldoende acht wordt geslagen op de verschillen tussen beide producten en de verschillen tussen beide soorten instellingen die het product aanbieden. Immers, in de pensioen-, verzekerings- en bankwereld hangen veel van die producten op een evenwichtige wijze onderling samen en hebben ze een samenhang met de typering van de dienstverleners. De Orde is er niet van overtuigd dat bij het onderhavige wetsvoorstel voldoende met die omstandigheden rekening is gehouden.

Technische opmerkingen

4. In het voorgestelde art. 3.126a Wet IB 2001 worden in het tweede lid de toegestane uitvoerders van een lijfrentespaarrekening en een lijfrentebeleggingsrecht genoemd. De overnemende ondernemer als bedoeld in art. 3.126, lid 1, onderdeel a, sub 2, Wet IB 2001 wordt echter niet genoemd als toegestane uitvoerder, terwijl die (onder bepaalde voorwaarden) wel kwalificeert als toegelaten aanbieder van een lijfrenteverzekerings. In de Memorie van Toelichting wordt geen motivering gegeven voor het uitsluiten van de overnemende ondernemer als toegelaten aanbieder. De Orde meent dat ook in de situatie van de overdracht van een onderneming het banksparen bij de overnemende ondernemer voor beide partijen aantrekkelijk kan zijn. Zo kunnen de uitvoeringskosten worden beperkt en kan de overnemende ondernemer op die wijze afstand doen van het langlevensrisico, dat eventueel de continuïteit van zijn bedrijf zou kunnen bedreigen. Wij geven in overweging de overnemende ondernemer als toegelaten uitvoerder aan te wijzen.

5. In het voorgestelde artikel 3.126a Wet IB 2001 is in lid 3 opgenomen dat de rekeninghouder van een lijfrentespaarrekening en de houder van een lijfrentebeleggingsrecht verder aangeduid zullen worden als verzekeringnemer. Het zal tot nogal wat spraakverwarring kunnen leiden indien de term verzekeringnemer, voorbehouden aan de natuurlijk of rechtspersoon die partij is in een verzekering in de zin van art. 7:925 BW, ook gebruikt wordt in een situatie waarin in het geheel geen sprake is van een verzekering. Het is daarom beter daarvoor een andere term te hanteren (bijvoorbeeld lijfrentespaarder) en degenen die als zodanig worden aangeduid voor de toepassing van de wettelijke bepalingen gelijk te stellen aan een verzekeringnemer.

6. In lid 4 van het voorgestelde art. 3.126a Wet IB 2001 wordt als minimale duur van de looptijd van de termijnen 20 jaar aangehouden (behoudens de mogelijkheid onder voorwaarden van een looptijd van 5 jaar). De duur van 20 jaar wordt nog verhoogd met het aantal jaren dat de verzekeringnemer jonger is dan 65 jaar ten tijde van het uitkeren van de eerste termijn. Hiermee trachten de indieners van het wetsvoorstel zoveel als mogelijk aan te sluiten bij de levenslange lijfrente. Daarbij gelden voor mannen en vrouwen dezelfde regels. Echter, voor mannen en vrouwen gelden andere levensverwachtingen. Zo heeft een man van 65 jaar een gemiddelde levensverwachting van zo'n 15 jaar en een vrouw van dezelfde

leeftijd een gemiddelde levensverwachting van zo'n 20 jaar. Bij lijfrente verzekeringen leidt dit ertoe dat mannen een hogere lijfrente-uitkering zullen ontvangen dan vrouwen. Ingeval krachtens de voorgestelde regeling een man en vrouw termijnen aankopen op 65 jaar met een looptijd van 20 jaar, dan verkrijgen beiden dezelfde termijnbedragen. Als de man een levenslange lijfrente (verzekeringsvariant) aankoopt op 65 jaar liggen zijn lijfrente-uitkeringen hoger dan die ten behoeve van een 65-jarige vrouw. Een man wordt immers geacht minder lang te leven dan een vrouw. Op deze manier ontstaat geen gelijke situatie tussen verzekeraars en uitvoerders van het banksparen in de uitkeringsfase. Vooral bij mannen zal een lijfrente verzekering in de uitkeringsfase tot hogere jaarlijkse termijnen leiden dan bij banksparen mogelijk is.

7. In lid 5 van het voorgestelde art. 3.126a Wet IB 2001 is opgenomen dat indien de termijnen op het moment van ingang lager liggen dan het bedrag bedoeld in art. 32, lid 5, PSW (€ 361,02), het tegoed van de lijfrentespaarrekening onderscheidenlijk de waarde van het lijfrentebeleggingsrecht in één termijn uitgekeerd mag worden. Het ligt voor de hand om een dergelijke regeling dan ook in te voeren voor de lijfrente verzekering.

Geldt deze afkoopregeling overigens per belastingplichtige of per uitvoerder? Als de lijn vanuit de pensioensfeer wordt doorgetrokken, zal het per uitvoerder gaan gelden. De persoon die snel en fiscaalvriendelijk over zijn lijfrentekapitaal wenst te beschikken zal in dat geval veel kleine aanspraken bij diverse uitvoerders onderbrengen en vervolgens tot afkoop overgaan.

8. De indieners verwachten, na het advies van de Raad van State, dat het wetsvoorstel zal leiden tot een extra budgettaire last van € 100 mln. Het is de Orde onduidelijk hoe dit bedrag is berekend. Om deze extra budgettaire last te dekken wordt voorgesteld om het maximaal als premiegrondslag in aanmerking te nemen bedrag te verlagen met € 61.224 tot een bedrag van € 87.355. Het is de Orde eveneens onduidelijk hoe de omvang van deze verlaging is bepaald. De verlaging van de premiegrondslag zal voor de hogere inkomens de ruimte voor lijfrentepremieaftrek behoorlijk beperken en houdt ook in dat het voor bepaalde belastingplichtigen moeilijker wordt een pensioentekort uit het verleden te repareren. Bovendien betekent dit dat wederom bestaande lijfrentecontracten opnieuw moeten worden opengebroken (verlaagd). Dit betekent dat de geïnvesteerde kosten in dergelijke verzekeringen (provisie etc.) een groter deel gaan uitmaken van de polis. Verhoudingsgewijs leidt dit dus tot extra kosten voor de huidige bezitters van een premiebetalende lijfrente verzekering. In plaats van het verlagen van de maximale premiegrondslag zou ons inziens ook het percentage van 17 zoals genoemd in art. 3.127, lid 1, Wet IB 2001 verlaagd kunnen worden naar bijvoorbeeld 15% of 16%.

Hierbij merkt de Orde nog op dat per 1 januari 2006 in het kader van de Wet VPL in veel (collectieve) pensioenregelingen het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen is verhoogd in combinatie met, en ter compensatie van, de gelijktijdige afschaffing van het prepensioen. De verhoging van het opbouwpercentage heeft een negatief effect op de hoogte van de lijfrenteaftrek (de factor A wordt immers hoger). Hiermee is derhalve al een aanzienlijk budgettair voordeel behaald.

9. Het is naar het oordeel van de Orde onduidelijk op welke wijze de uitvoerder de hoogte van de termijnen op het moment van ingang vaststelt. Gezien de eis van vaste termijnen (behoudens indexatie) ligt het voor de hand om de rente tot aan het einde van de looptijd (vaak minimaal 20 jaar) te garanderen. Echter, een rentegarantie is duur en maakt het banksparen daardoor minder aantrekkelijk

In het geval er geen rentegarantie hoeft te worden afgegeven voor de gehele uitkeringsduur is onduidelijk hoe de hoogte van de jaarlijkse termijn dient te worden vastgesteld. Zo vraagt de Orde zich af van welke rente uit kan worden gegaan en wat er gebeurt als de geschatte renteopbrengst tegenvalt en men daardoor de minimaal duur van 20 jaar niet kan volmaken? De Orde stelt zich in dat geval voor dat er een uitvoeringsregeling komt waarin wordt aangegeven met welke rente men mag rekenen. Blijkt deze rente tijdens de uitkeringsfase tegen te vallen waardoor men de duur van 20 jaar (of zoveel meer als vereist is) niet haalt, dan ligt het niet voor de hand om hier een fiscale sanctie aan te koppelen.

De Orde verzoekt u aan bovengenoemde punten aandacht te schenken. Een afschrift van deze brief is heden verzonden aan de minister van Financiën.

Uiteraard is de Orde graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten.

Hoogachtend,

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs,
namens deze

mr. drs. S.A.W.J. Strik